

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania W. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia
18 grudnia 2014 r., sygn. akt VII Ua [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił W. G. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 20 lipca 2011 r., mając za podstawę orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, zgodnie z którym stan jego zdrowia nie uzasadniał przyznania prawa do tego świadczenia.

Wnioskodawca odwołał się od tej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania świadczenia rehabilitacyjnego za okres dalszych 6 miesięcy. Na rozprawie w dniu 20 stycznia 2014 r. wystąpił dodatkowo o zasądzenie odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie świadczenia rehabilitacyjnego od 18 lutego 2011 r.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 20 stycznia 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 6 miesięcy od dnia 20 lipca 2011 r. (pkt I), stwierdził

swoją niewłaściwość w sprawie o zasądzenie odsetek i w tym zakresie przekazał sprawę do organu rentowego (pkt II), zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Rozstrzygnięcie oparł w całości na opinii biegłego lekarza sądowego dr C.-S. oraz biegłego z dziedziny psychologii, nie oparł się zaś na opiniach wydanych przez pozostałych biegłych psychiatrów – dr S., dr Z. i dr B., którzy uznali, że u odwołującego nie występowały zaburzenia psychiatryczne, które czyniły go niezdolnym do pracy.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł organ rentowy, zaskarżając go w całości. Zarzucono naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, iż opinie biegłych specjalistów z zakresu psychiatrii – to jest opinie dr S., dra Z. oraz dra B. były rozbieżne i nie miały znaczenia w sprawie, w sytuacji gdy biegli jednoznacznie stwierdzili, że zaburzenia psychiczne odwołującego nie wymagały po 20 lipca 2011 r. dalszego leczenia w warunkach świadczeń rehabilitacyjnych; a także naruszenie art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Wyrokiem z 18 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że oddalił odwołanie. Według Sądu Okręgowego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oceniany zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. potwierdził zasadność zarzutów apelacji. Sąd Okręgowy podkreślił, że żadna z opinii specjalistów z zakresu medycyny nie stanowiła podstawy do podważenia zgodności z prawem zaskarżonej decyzji. Wszyscy lekarze psychiatry nie kwestionowali występowania u odwołującego przed jak i po dniu 19 lipca 2011 r. zaburzeń psychicznych, w związku z którymi przyznano mu świadczenie rehabilitacyjne do 19 lipca 2011 r., ale jednocześnie żaden lekarz specjalista nie stwierdził, że rozpoznane u odwołującego zaburzenia psychiczne powodowały według wskazań medycznych nieprzerwaną niezdolności do pracy w dniu 20 lipca 2011 r. i w dacie orzekania o odmowie dalszego przyznania świadczenia rehabilitacyjnego przez organ rentowy (s. 12). Dalej, wskazał na sprzeczność opinii biegłej dr C.-S. z treścią całego pozostałego materiału dowodowego, w tym opinii pozostałych specjalistów z zakresu psychiatrii, którego wiarygodności i mocy

dowodowej nie sposób zakwestionować według wiedzy i zasad logicznego rozumowania (s. 13). Odnośnie opinii biegłej psycholog A. O. uznał, że w zakresie, w jakim biegła rozstrzygała o kwestii wymagającej specjalistycznej wiedzy medycznej – to jest w kwestii niezdolności do pracy i rokowań medycznych co do jej odzyskania - opinia ta nie mogła stanowić uzasadnienia do podważenia konkluzji kilku biegłych lekarzy psychiatrów, którzy zgodnie wykluczyli istnienie podstaw medycznych do diagnozy, że odwołujący w dniu 20 lipca 2011 r. był nadal, nieprzerwanie niezdolny do pracy (s. 14). W konsekwencji za niemającą znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd ocenił również opinię uzupełniającą biegłego psychiatry dr B. z 17 sierpnia 2014 r. wydaną na skutek opinii biegłej psycholog A. O. Zdaniem Sądu, w opinii tej biegły lekarz psychiatra radykalnie zmienił swoje poprzednie stanowisko, co wynikało wyłącznie z błędu co do okoliczności faktycznych. Biegły oparł się na założeniu, że potrzebę dalszego leczenia determinował charakter pracy oraz sytuacja konfliktowa w miejscu pracy, mimo że z bezspornych okoliczności faktycznych wynikało, że taki wpływ nie był możliwy, ponieważ odwołujący się wypowiedział umowę o pracę w styczniu 2011 r. i do lutego 2014 r. nie miał obowiązku wykonywania pracy ani miejsca pracy, w którym istniałaby sytuacja konfliktowa (s. 15-16).

Odwołujący się zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, w całości. Zarzucono naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wyniki sprawy, to jest:

(-) art. 278 § 1 w zw. z art. 286 w zw. z art. 382 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd drugiej instancji merytorycznej oceny wiedzy specjalnej wynikającej z opinii biegłej psycholog A. O. oraz uzupełniającą opinię biegłego psychiatry dr J. B. i wysuwanie przez Sąd własnych opinii na temat wymagający wiadomości specjalnych, bez wezwania biegłych do uzupełnienia opinii w celu zweryfikowania powstałych wątpliwości, podczas gdy sfera merytoryczna opinii powinna być kontrolowana przez sąd jedynie w zakresie zgodności zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej;

(-) art. 227 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że opinia dotycząca stanu zdrowia odwołującego, wydana przez osobę nieposiadającą wyższego wykształcenia medycznego nie może stanowić dowodu w sprawie;

(-) art. 378 § 1 w zw. z art. 162 k.p.c. poprzez uwzględnienie przez Sąd drugiej instancji zarzutu apelacyjnego organu rentowego, pomimo, że pełnomocnik organu rentowego nie złożył zastrzeżenia do protokołu rozprawy w celu zwrócenia Sądowi uwagi na uchybienia proceduralne, z których wywiódł zarzuty apelacyjne, podczas gdy Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji jest związany jedynie skutecznie podniesionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego.

Ponadto, zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na oczywiste naruszenie przepisów prawa procesowego, a w konsekwencji również prawa materialnego. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik skarżącego wskazał, że w sprawie sporną okolicznością jest, czy skarżący spełniał przesłanki wymienione w art. 18 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa uprawniające do przyznania świadczenia rehabilitacyjnego w zakresie niezdolności do pracy od dnia 20 lipca 2011 r., oraz, że okoliczność ta wymagała zasięgnięcia opinii biegłych. Biegli psychiatrzy powołani przez Sąd pierwszej instancji nie byli zgodni co do stanu zdrowia wnioskodawcy, a jeden z nich dr J. B. dostrzegł potrzebę konsultacji psychologicznych. Powołana biegła psycholog uznała, że odwołujący się nie był zdolny do pracy, ale jego dalsza rehabilitacja tę zdolność mogła przywrócić, oraz, iż spełniał warunki do przedłużenia świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 20 lipca 2011 r. Na etapie postępowania apelacyjnego biegły psychiatra dr B. w opinii uzupełniającej zweryfikował swoją wcześniejszą opinię i uznał, że odwołujący się od dnia 20 lipca 2011 r. nie był zdolny do pracy. Skarżący zakwestionował stanowisko Sądu Okręgowego, że opinia biegłej psycholog mogła mieć jedynie charakter pomocniczy w stosunku do opinii biegłych psychiatrów. Ponadto, iż w sytuacji uznania, iż opinia biegłej psycholog była całkowicie autorska, nie miała oparcia w żadnej opinii biegłego psychiatry oraz kwestionowania jej, Sąd Okręgowy powinien wezwać biegłą do wydania opinii uzupełniającej, ewentualnie wyznaczyć innego biegłego.

Pełnomocnik skarżącego zakwestionował również ocenę Sądu Okręgowego odnośnie opinii uzupełniającej biegłego psychiatry dr B. z 17 sierpnia 2014 r. Zarzucił nadto brak wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego opinie biegłych, którzy uznali odwołującego za zdolnego do pracy są przekonujące. Stwierdził, że opinie biegłych psychiatrów dr S. i dr Z. nie odnosiły się w ogóle do opinii biegłej psycholog, wobec czego z oczywistych względów nie były bardziej wszechstronne. Opinie te, według pełnomocnika skarżącego, były niekompletne, niezupełne i niejasne, co Sąd Okręgowy pominął.

W odniesieniu do naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 162 k.p.c., skarżący stwierdził, że pełnomocnik organu rentowego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., a tym samym nie mógł skutecznie zarzucić w apelacji naruszenia art. 233 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych.

Organ rentowy nie wniósł odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie SN z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LEX nr 81852). Ma to ma umożliwić wybór jedynie takich spraw, które powinny zostać rozpoznane przez organ najwyższego szczebla sądownictwa ze względu na interes publiczny (postanowienie SN z 29 stycznia 2011 r., I UK 295/10, niepubl.). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Skarżący jako okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał wyłącznie na jej oczywistą zasadność. Zgodnie z utrwalonym i

jednolitym orzecnictwem Sądu Najwyższego, w celu spełnienia przesłanki oczywistości skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie wystarczy zawrzeć w treści skargi stwierdzenie, że skarga jest oczywiście uzasadniona, lecz należy wykazać tę oczywistość przez odwołanie się do takiej argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżony wyrok został wydany z oczywistym naruszeniem prawa (przykładowo postanowienie SN z 20 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541). Oczywiście naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (przykładowo postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Podkreśla się, ponadto, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienie SN z 24 września 2014 r., III SK 91/13, LEX nr 1511143).

W ocenie Sądu Najwyższego wskazane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zarzuty naruszenia przepisów prawa nie uzasadniają twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w przedstawionym wyżej rozumieniu. Zarzuty te sprowadzają się do kwestionowania oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd drugiej instancji, a w szczególności oceny wiarygodności dowodów z opinii biegłych sądowych. Tymczasem ocena wiarygodności opinii sporządzonej przez biegłego należy do sądu rozpoznającego sprawę i nie mieści się w ramach kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.) – por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 lutego 2014 r., V CSK 125/13, LEX nr 1441200.

W tym miejscu celowym wydaje się przypomnienie, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków (postanowienie SN z 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4,

poz. 64). W sytuacji gdy opinie dwóch lub więcej biegłych są ze sobą sprzeczne, ocena i ewentualne przyznanie przewagi jednej z opinii nad drugą powinno być oparte na gruntownej i wnikliwej analizie treści uzasadnienia każdej z tych opinii, nie może opierać się wyłącznie na przewadze autorytetu jednego z biegłych nad drugim (wyrok SN z 15 czerwca 1970 r., I CR 224/70, LEX nr 6750). Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd Okręgowy dokonując oceny poszczególnych opinii biegłych, zarówno tych korzystnych jak i niekorzystnych dla skarżącego, poddał je wnikliwej ocenie, zastosował wskazane wyżej kryteria ocen oraz wyjaśnił przyczyny oparcia rozstrzygnięcia na niektórych opiniach biegłych. Z kolei stwierdzenie skarżącego, jakoby Sąd Okręgowy uznał, że opinia biegłej psycholog nie mogła stanowić dowodu w sprawie, z racji że została wydana przez osobę nieposiadającą wyższego wykształcenia medycznego nie znajduje potwierdzenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd nie tylko uwzględnił dowód z opinii biegłej psycholog, ale i wnikliwie go przeanalizował w kontekście pozostałego materiału dowodowego, wskazując powody domowy dania wiarygodności temu dowodowi.

Odnosnie zarzutu oczywistego naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 162 k.p.c., zarzut ten również nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zastrzeżenie, o którym mowa w art. 162 k.p.c. może dotyczyć jedynie takich uchybień sądu popełnionych przy dokonywaniu czynności procesowych, o których strony zostały powiadomione przez sąd wydaniem postanowienia lub zarządzenia; odpowiednio nie można wymagać od strony, aby prewencyjnie, w obawie przed utratą prawa powoływania się na uchybie sądu w dalszym toku postępowania, zgłaszała do protokołu zastrzeżenia co do możliwych przyszłych uchybień (wyrok SN z 3 lutego 2010 r., II CSK 286/09, OSNC 2010 nr 9, poz. 125). W tej sprawie skutecznym okazał się zarzut apelacyjny naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Tego rodzaju zarzut organ rentowy mógł sformułować dopiero po analizie uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, które zostało sporządzone po zamknięciu rozprawy i wydaniu wyroku. Okoliczności te czynią bezzasadnym twierdzenie o oczywistości naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 162 k.p.c.

Uwzględniając powyższe, trudno podzielić stanowisko skarżącego o oczywistości naruszenia wskazanych w skardze przepisów prawa procesowego, a w konsekwencji również przepisów prawa materialnego.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

I.n